

Schulden en gecijferdheid

De basisvaardigheid die telt!

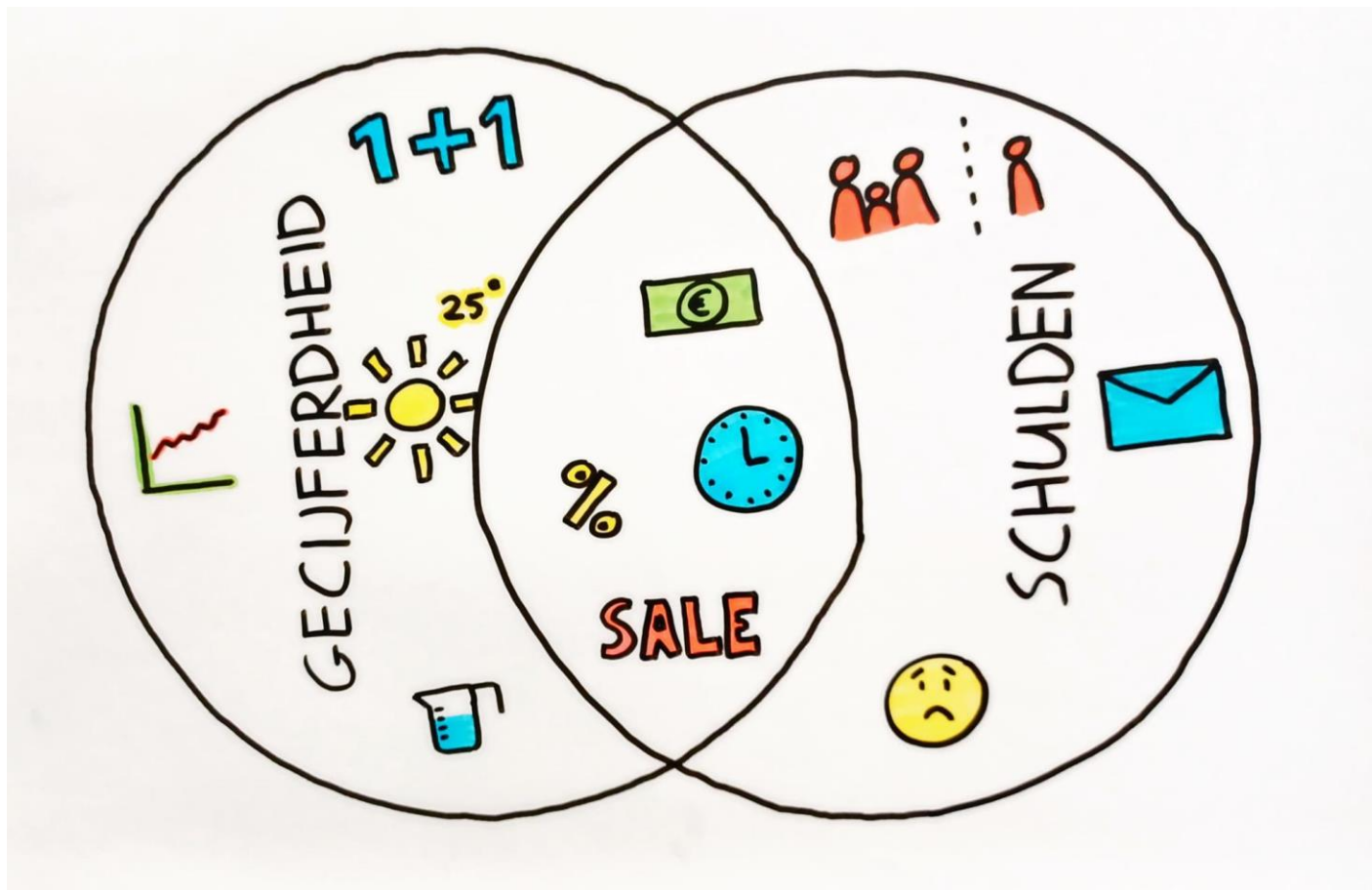
Opzet

1. Voorstellen
2. Quiz
3. Wat is gecijferdheid
4. Gecijferdheid en schulden
5. Groeien in gecijferdheid

1. Voorstellen

Onderwerp onderzoek

Als ik denk aan...

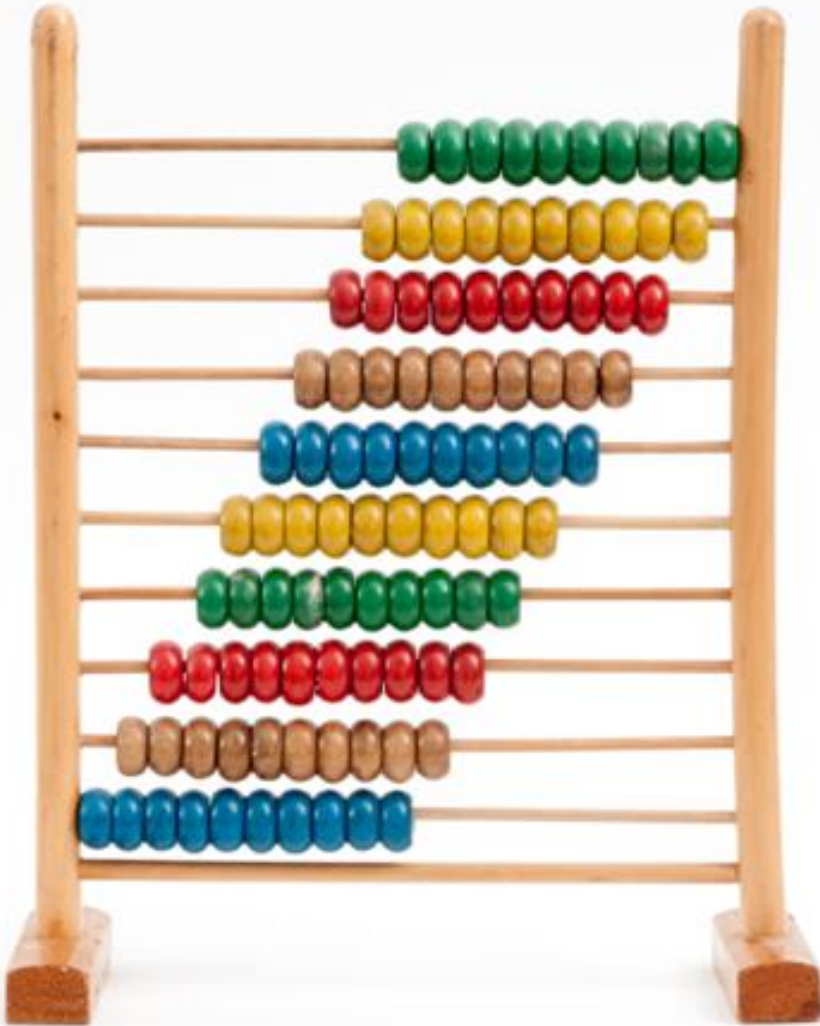

2. Quiz

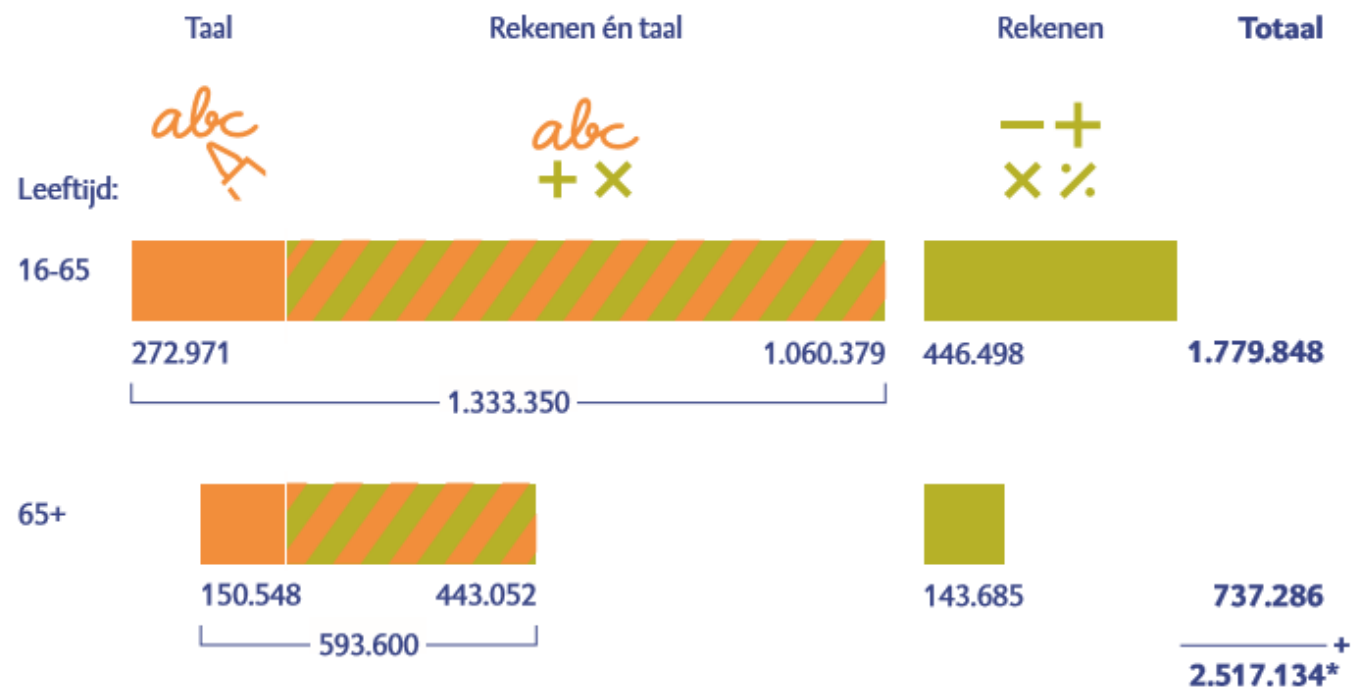
Quiz – vraag 1

Welke zin is waar voor Nederland?

- a. Er zijn **meer** mensen die moeite hebben met taal dan met rekenen.
- b. Er zijn **minder** mensen die moeite hebben met taal dan met rekenen.
- c. Er zijn **even veel** mensen die moeite hebben met taal als met rekenen.

Aantal mensen dat moeite heeft met:

* Door afronding van de cijfers wijkt het totaal van de onderste rij af van het totaal van de rechter kolom.

Aantal laaggeletterden en laaggecijferden in Nederland (peiljaar 2012)

Bron: [Aanpak van laaggeletterdheid | Rapport | Algemene Rekenkamer](#)

Basisvaardigheden in Nederland

Moeite met	Aantal
Taal en/of rekenen	2,5 miljoen
Taal	1,9 miljoen
Rekenen	2,1 miljoen

Bron: [Aanpak van laaggeletterdheid | Rapport | Algemene Rekenkamer](#)

Quiz – vraag 2

Rekenen is:

(meerdere antwoorden mogelijk)

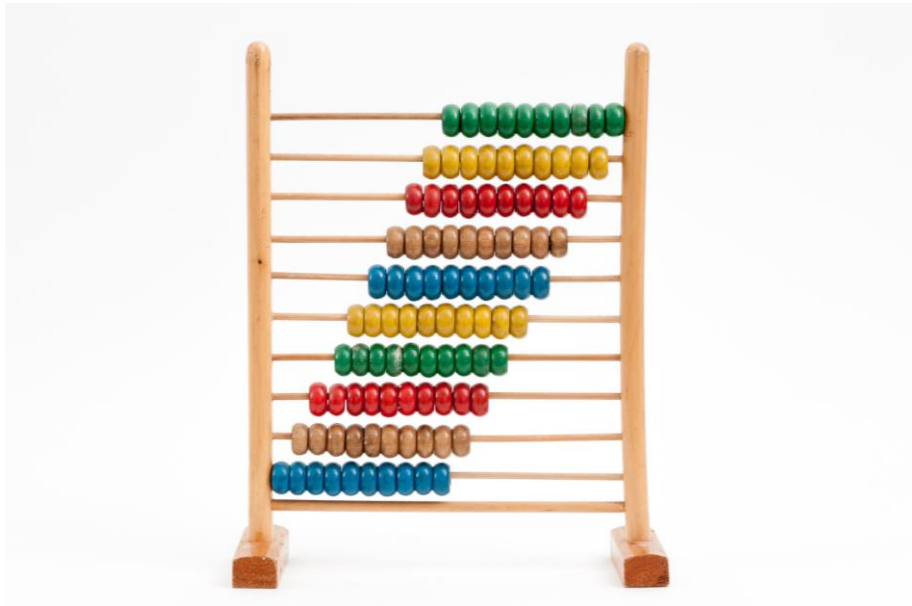
- a. Optellen, aftrekken, vermenigvuldigen en delen
- b. Breuken, procenten, kansen en data
- c. Redeneren, probleemoplossen en kritisch denken
- d. Verweven in allerlei aspecten van het leven

Rekenen is

Antwoord: A, B, C & D

- a. Optellen, aftrekken, vermenigvuldigen en delen
- b. Breuken, procenten, kansen en data
- c. Redeneren, probleemoplossen en kritisch denken
- d. Verweven in allerlei aspecten van het leven

Waarom gecijferdheid ipv rekenen?

Schools rekenen

Gecijferdheid

Quiz – vraag 3

Welke basisvaardigheid is eigenlijk onmisbaar voor mensen met schulden?

- a. Gecijferdheid
- b. Geletterdheid
- c. Digitale vaardigheid
- d. Alle drie

Basisvaardigheden

3. Wat is gecijferdheid?

Definitie 1

Gecijferdheid is
het vermogen adequaat
en autonoom om te gaan met
de kwantitatieve kanten
van ons bestaan.

Definitie 2

Gecijferdheid is:
kunnen omgaan met getallen
- in allerlei verschillende vormen -
die je tegenkomt,
zowel thuis als op het werk.

Aspecten van gecijferdheid

Bron: [Framework2 – Common European Numeracy Framework \(cenf.eu\)](https://www.cenf.eu/)

Gevolgen van moeite met gecijferdheid

- Vaker financiële problemen
- Minder kansen op de arbeidsmarkt
- Minder betrokken bij maatschappelijk debat
- Slechter ervaren gezondheid

Bron: [Infographic-wat-werkt-versterken-gecijferdheid.pdf \(basisvaardigheden.nl\)](https://basisvaardigheden.nl/infographic-wat-werkt-versterken-gecijferdheid.pdf)

4. Schulden en gecijferdheid

Cijfers in de praktijk

Praktijk is complexer dan schoolboeken

Bijvoorbeeld:

- Hypotheekrenteaftrek
- Toeslagen aanvragen
- Zorgverzekering
- Kopen of leasen

Van
€ 19,90 per maand

Cijfers en schulden

Hoe minder geld, hoe moeilijker de cijfers:

- Kan ik de energierekening betalen?
- Beperkt boodschappen budget
- Aanmaningen en incassobrieven

Is dit herkenbaar bij de mensen met wie jullie werken?

Zo ja, wat herken je precies?

Geen probleem

Moeite met gecijferdheid \neq schulden

- Hulp
- Uitbesteden
- Voldoende inkomsten
- Spaargeld

Uitdaging

Wat als de situatie verandert?

- Gezinsuitbreiding
- Eerste eigen huis
- Arbeidsongeschikt
- Scheiding
- Overlijden partner

Verband

- Schulden en gecijferdheid
- Oorzaak of gevolg?
- Wel een verband
Goed om hier bewust van te zijn

Intermezzo: stress

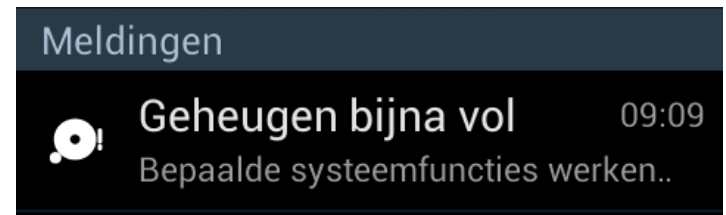
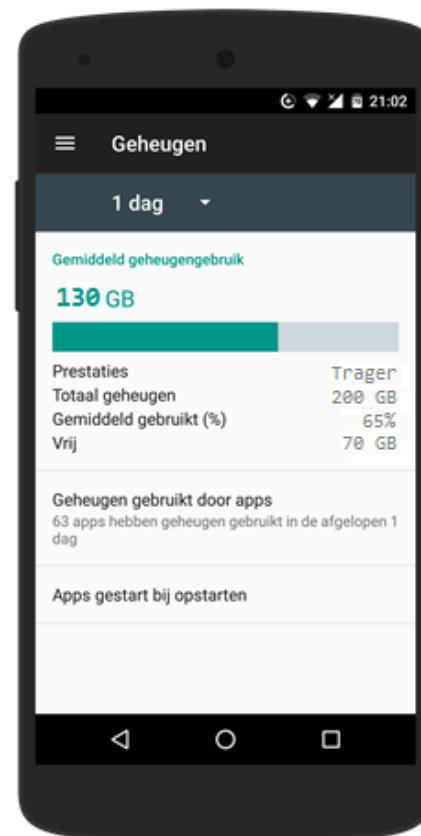

Incidentele stress

Chronische stress

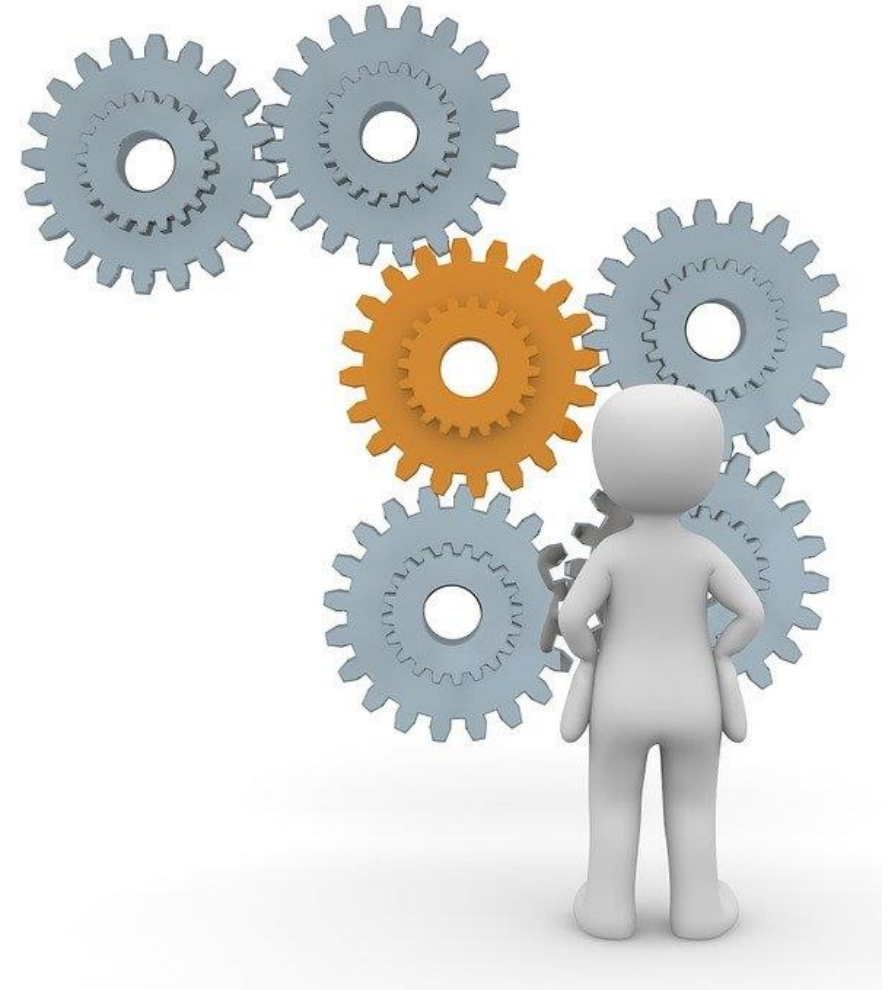
Chronische stress

“ Het toestel is traag, loopt vast en/of krijgt geen nieuwe meldingen meer binnen. ”

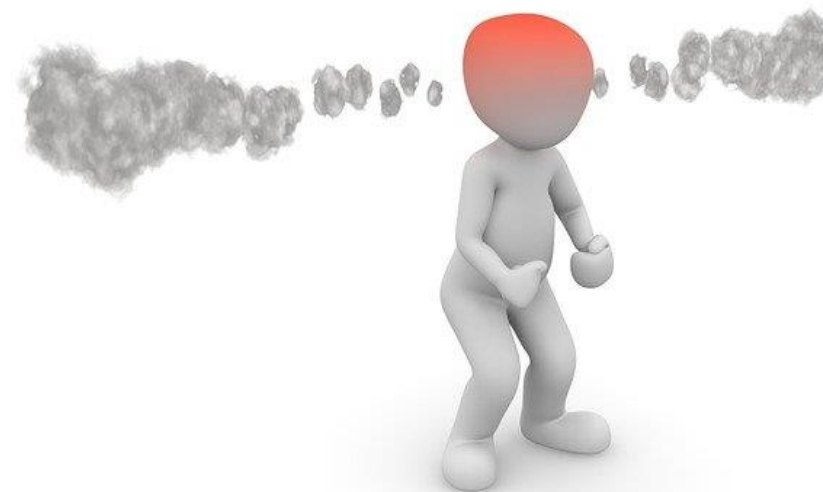
Chronische stress

- Plannen
- Organiseren
- Tijdmanagement
- Werkgeheugen
- Metacognitie

Chronische stress

- Verleidingen weerstaan
- Emoties beheersen
- In actie komen
- Aandacht vasthouden
- Flexibel zijn
- Doorzettingsvermogen

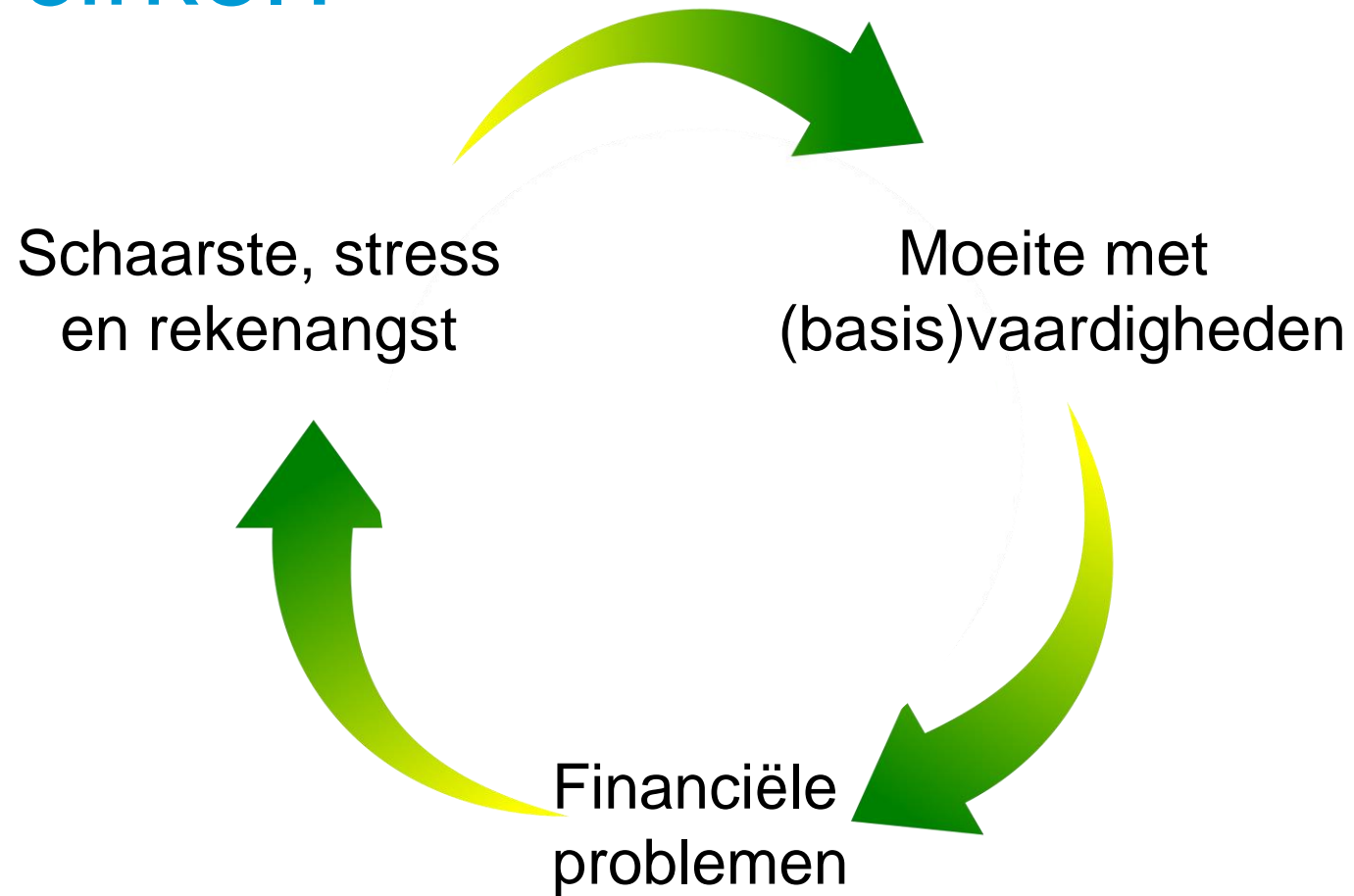

Chronische stress

- Kop in het zand steken
- Uitstellen (moeilijke) beslissingen
- Risico's nemen

Vicieuze cirkel?

5. Groeien in gecijferdheid

Do: Geef duidelijke informatie ✓

- Niet alleen eenvoudige taal, maar ook eenvoudige cijfers!
- Geef duidelijk aan wat het te betalen bedrag is. Niet relevante bedragen weglaten of als bijlage toevoegen.
- Noteer in de brief wat de persoon moet doen: betalen
- Bied hulp aan en hoe deze hulp ingeschakeld kan worden

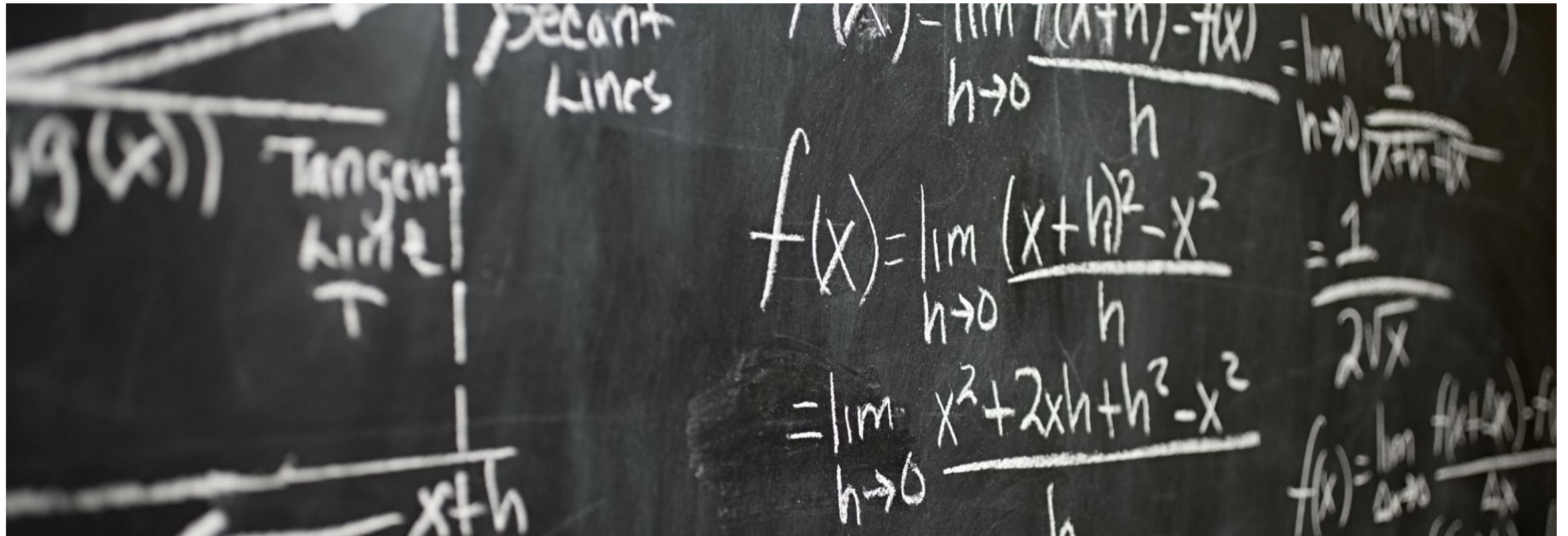

Do: Bewustwording ✓

- Cijferstress / rekenangst bestaat
- Schuldenstress bestaat
- Stress beïnvloedt functioneren
- Hier is meer aandacht voor nodig

Don't: Een cursus rekenvaardigheid ✖

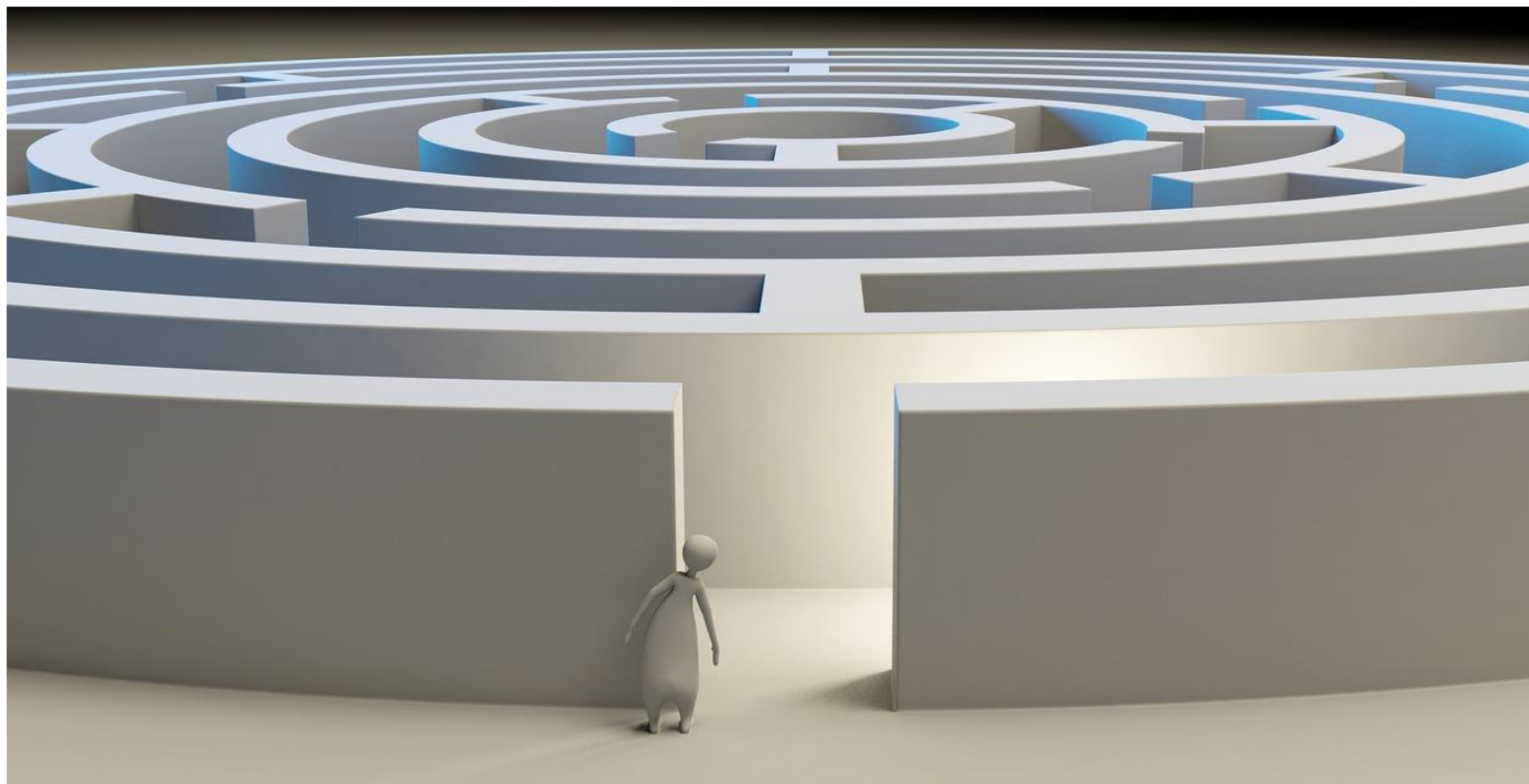

Do: Mensen coachen ✓

- Luister en stel vragen
- Sluit aan bij leervragen
- Kijk naar wat wél lukt
- Iedereen kan groeien in gecijferdheid
- Leer samen

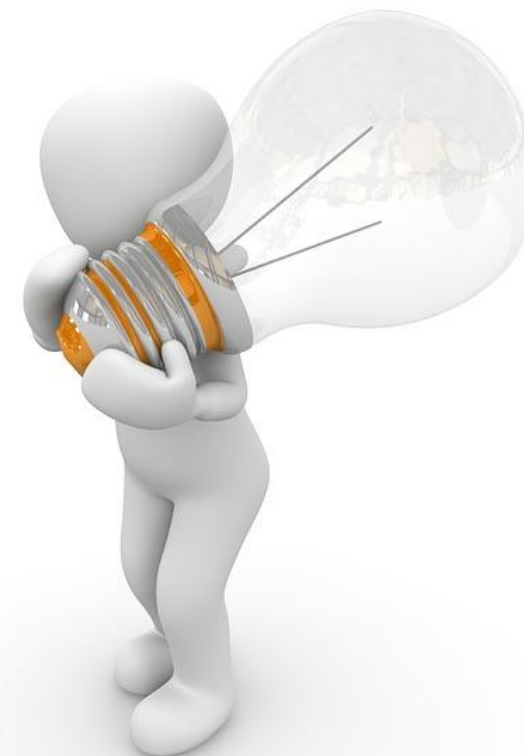

Don't: Heel veel informatie geven ✘

Do: Laagdrempelig aanbod ✓

- Integreer gecijferdheid in het aanbod
- Organiseer of sluit aan bij een financieel café
- Organiseer eenmalige bijeenkomsten rondom een financieel thema
 - Huurverhoging
 - Huurtoeslag
 - Help, ik kan mijn huur niet betalen

Don't: Budgetplaatjes

 Rondkomen met stijgende lasten (voorbeeldbegroting)

 Alleenstaande, bijstandsuitkering, flatwoning bouwjaar tot 1975 (energielabel E)

Inkomsten		Uitgaven			
	jan-21	juli-22			
Netto loon/ uitkering	€ 1.074	€ 1.101	Huur	€ 555	€ 568
Zorgtoeslag	€ 107	€ 111	Energie	€ 102	€ 195
Huurtoeslag	€ 277	€ 286	Overige lasten	€ 316	€ 326
Totaal inkomsten	€ 1.458	€ 1.498	Reserveringsuitgaven	€ 183	€ 191
			Huishoudelijke uitgaven	€ 240	€ 270
			Sociale participatie	€ 100	€ 102
			Totaal uitgaven	€ 1.496	€ 1.652

	Inkomsten	Uitgaven
jan - 21	€ 1.458	€ 1.496
juli - 22	€ 1.498	€ 1.652

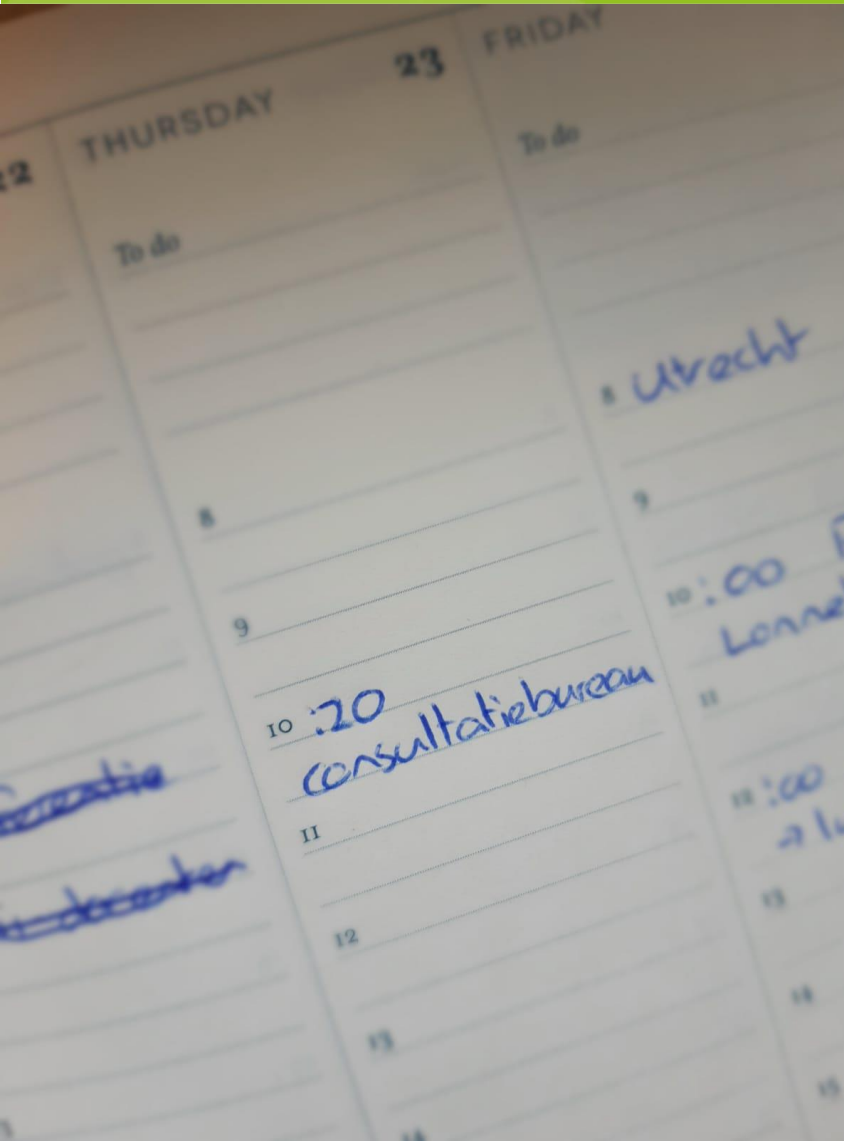
- € 38,- (tekort)
- € 154,- (tekort)

● 73% van het inkomen gaat naar vaste lasten (woon-, energie- en overige lasten - juli 2022)

Bovenstaande cijfers en vergelijking gelden bij een gelijkblijvend uitgavenpatroon en energieverbruik

a. Alleenstaande	100%	110%	120%
Inkomsten			
Netto inkomen (incl. kortingen)	948	1043	1138
Zorgtoeslag	72	72	72
Huurtoeslag	156	156	130
Kindersbijslag	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0
Kinderopvangtoeslag	0	0	0
Lokale inkomensondersteuning basispakket	21	21	21
TOTAAL INKOMSTEN	1197	1292	1361
Vaste lasten			
Huur/hypotheek	383	383	383
Energie			
Gas	60	60	60
Elektriciteit (-/- REB vermindering)	27	27	27
Water	8	8	8
Heffingen			
Totaal gemeentelijke heffingen	0 *	32	32
Waterschapsbelastingen			
Telefoon	10	10	10
Televisie	18	18	18
Internet	24	24	24
Verzekeringen			
Basispremie zk-verzekering	90	90	90
Aanvullende zk-verzekering	39	39	39
Aansprakelijkheidsverzekering	3	3	3
Inboedelverzekering	14	14	14
Begraafenis/crematieverzekering	7	7	7
Schooldkosten/kinderopvang	0	0	0
Contributies en abonnementen	-	-	-
Vervoer	-	-	-
TOTAAL VASTE LASTEN	683	722	722
Reserveringsuitgaven			
Kleding en schoeisel	53	53	53
Inventaris	72	72	72
Onderhoud huis en tuin	27	27	27
Extra ziektekosten	42	42	42
Hobby, uitgaan, vakantie	-	-	-
TOTAAL RESERVERINGSUITGAVEN	193	193	193
Huishoudelijke uitgaven			
Voeding en versnaperingen	194	194	194
Roken	-	-	-
Reiniging	7	7	7
Persoonlijke verzorging	23	23	23
Huisdier	-	-	-
Zakgeld	-	-	-
Diversen (postzegels, bloemen)	20	20	20
Openbaar vervoer, fiets	14	14	14
TOTAAL HUISHOUDELIJKE UITG.	258	258	258
TOTAAL UITGAVEN	1135	1173	1173
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	63	119	167
Restpakket			
Contributies en abonnementen	19	19	19
Bezoek ontvangen	19	19	19
Op bezoek gaan	3	3	3
Vakantie/uitgaan	39	39	39
Vervoer	13	79	79
Overig restpakket	20	25	25
Lokale inkomensondersteuning restpakket	-26 **	-26 **	-26 **
TOTAAL RESTPAKKET	86	158	158
BESCHIKBAAR NA RESTPAKKET	-24	-39	30

* Deze posten vallen onder het restpakket
Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven
 - Verminderd met de kwijtschelding
 ** Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

Do: Leer samen ✓

- Iedereen heeft sterke punten
- Fouten maken mag
- Gelijkwaardigheid
- Je hoeft niet alles te weten
- Schakel hulplijnen in

Een gesprek over gecijferdheid

- Waar gaat dit over?
- Wat is er allemaal te zien?
- Welke informatie begrijp je?
- Waar wil je meer van weten?
- Waar willen ze ons over laten nadenken?
- Welke verleiding zit hierin?

**STA
PEL
GOK**

10° tompouce
100%
korting

9° tompouce
-90%

8° tompouce
-80%

7° tompouce
-70%

6° tompouce
-60%

5° tompouce
-50%

4° tompouce
-40%

3° tompouce
-30%

2° tompouce
-20%

1° tompouce
-10%

tompoucen
per stuk 0.75

**tot
100%
korting**

De stapelkorting geeft per tompouce korting.
Maximum tien tompoucen per stapel.
Verplicht voor in orde wissel met een gekochte korting.
Kijk hier voor de complete actievoorwaarden.

bestel hier de kleine versjes

Weet dat je een verschil kunt maken!

Meer weten over gecijferdheid?

www.gecijferdheidteltmee.nl

3 Gecijferdheid
telt mee

Inspiratie Aan de slag Kijken Lezen Q

Inspiratiebox Rekenen-Gecijferdheid

De Inspiratiebox Rekenen-Gecijferdheid is dé online plek voor vrijwilligers, docenten basisvaardigheden en beleidsmakers in de volwasseneneducatie die aan de slag willen met gecijferdheid. Je vindt hier inspiratie, ervaringen, informatie en materialen.

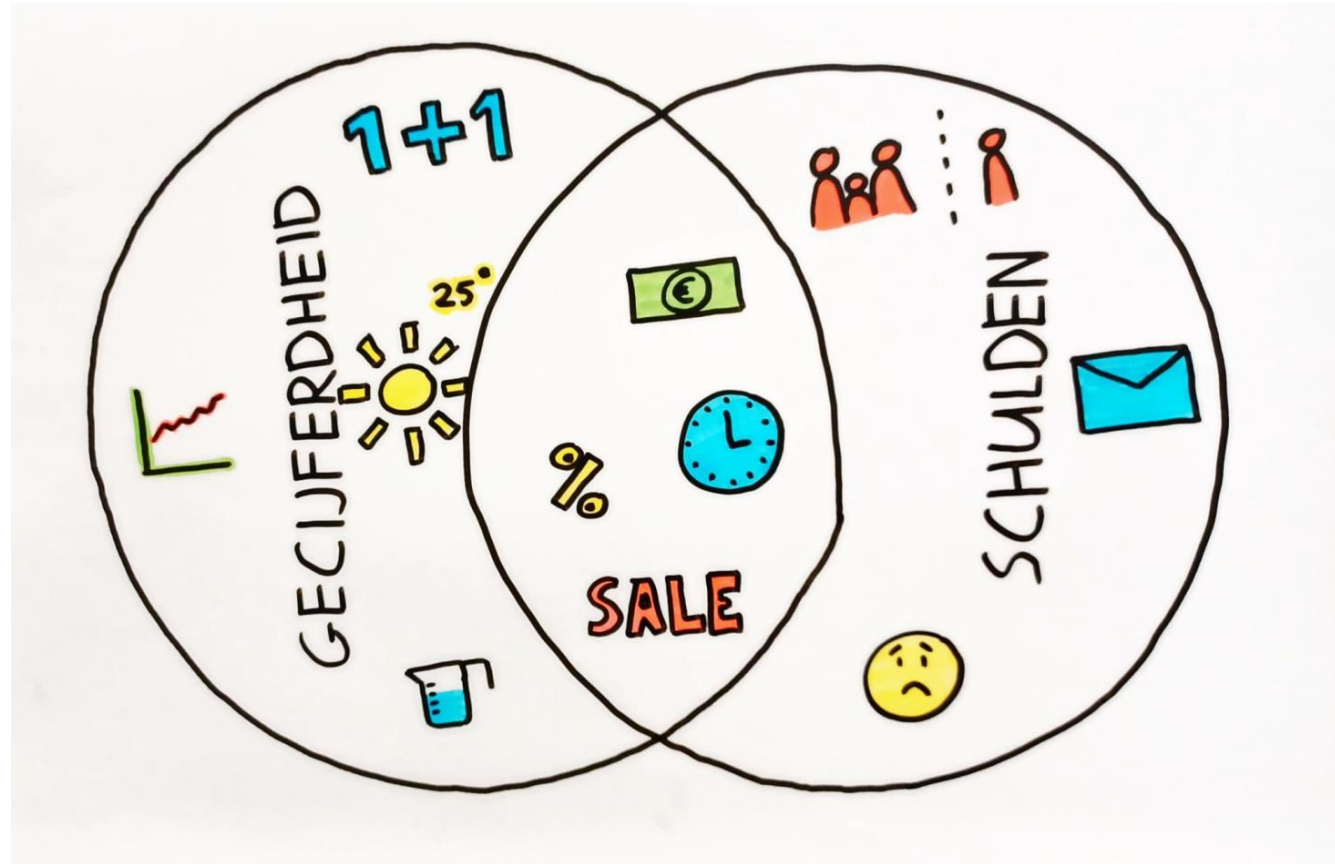
The screenshot shows a website header with the logo '3 Gecijferdheid telt mee' and navigation links: 'Inspiratie', 'Aan de slag', 'Kijken', 'Lezen', and a search icon. Below the header is a large banner image featuring a grid of numbers (28, 70, 37, 42, 43, 33, 82) and mathematical symbols. The text 'Inspiratiebox Rekenen-Gecijferdheid' is overlaid on the banner, followed by a descriptive paragraph.

Video gecijferdheid

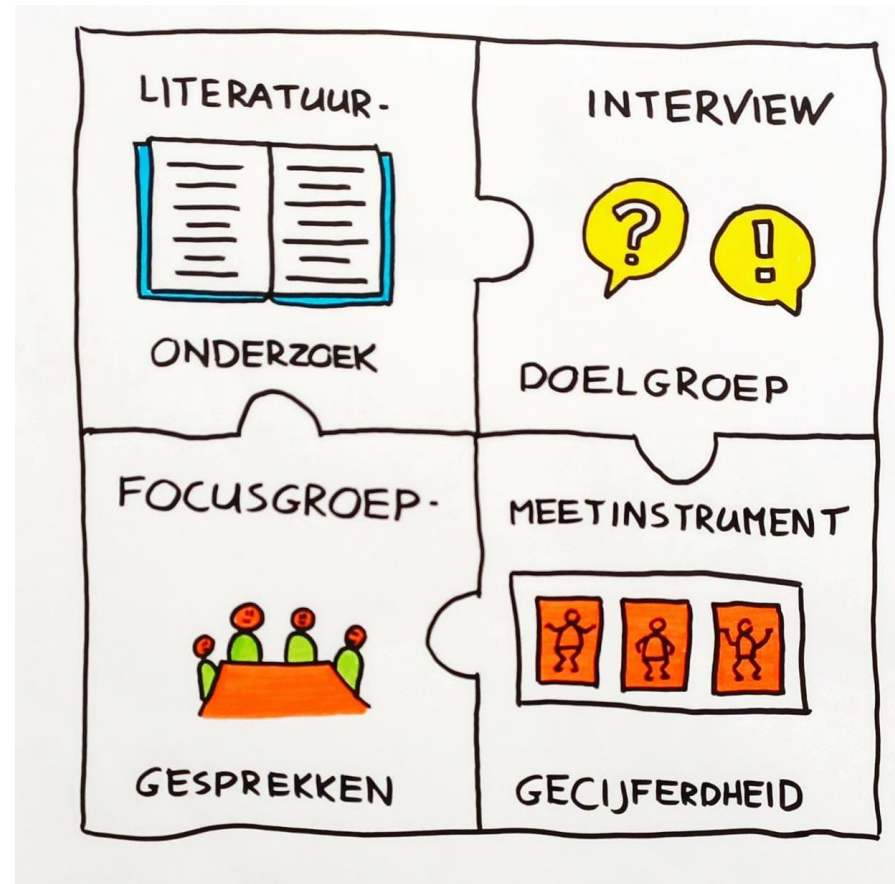
[Video Gecijferdheid Telt Mee! - Gecijferdheid Telt Mee!](#)

Onderzoek

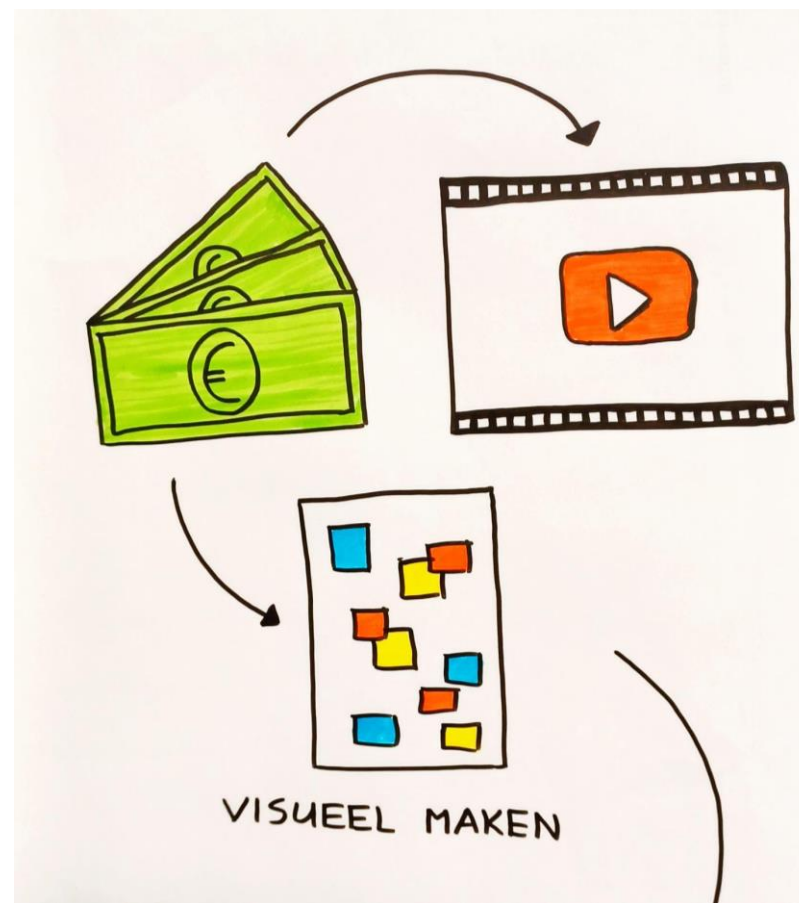
Onderwerp onderzoek

Methode onderzoek

Interventie

Onderzoeksvraag

Welke verbanden zijn vast te stellen tussen de **verschillende aspecten van gecijferdheid** en het hebben van (beginnende) **schulden**,

en kan een **visualisatie van financiële informatie** bijdragen aan **beter begrip** van de betreffende informatie onder mensen met (beginnende) schulden?

Marieke Bor-de Vries

E-mail: marieke.bor-devries@hu.nl

LinkedIn: [Marieke Bor-de Vries | LinkedIn](#)

Website: [Marieke Bor - de Vries | Hogeschool Utrecht](#)

Onderzoeker gecijferdheid

Promotieonderzoek

Lectoraat Wiskundig en Analytisch Vermogen
van Professionals

